

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی

۲۰۲۴ / ۰۸ / ۳۰

پښتو ژباړه: رحمت آریا

د پادشاه میلیندا

پوښتنې

۵۶ برخه

د وسنټرا زلزله^۱

پینځه دېرشم : ښاغلی ناگه سینا! هغه مبارک ویلي چې : "اې بهیکوگانو! د یوې ستري زلزلي لپاره اته نېردي يا لېرې علتونه شته^۲." دا یوه هر اړخپزه يا جامعې غونډله يا جمله ده، داسې یوه غونډله چې متم ورباندې نه شي زیاتېدی، داسې یوه غونډله چې تعلیق يا تحشیه پرې نه شي زیاتېدی. د یوې زلزلي لپاره کېدی شي نور نهم علت موجود نه وي. که تر دې پورته علتونه موجود ول نو هغه مبارک به یاد کړي ول. نو همدا دلیل دی چې بل علت ئې نه شته چې دده ورته پام نه وي شوی. خو مور یو بل، یا نهم دلیل موندلی دی او مور ته ویل کېږي کله چې وسنټرا خپل تر ټولو ستر سخاوت وړکاوه نو ځمکه اووه ځله وښورېدله^۳. ناگه سینا! که د یوې زلزلي لپاره اته علتونه وي نو هغه څه چې مور د زلزلي په هکله اورو په دې معنی دي چې د وسنټرا سخاوت غلط دی. او که دا سم وي نو دا غونډله غلطه ده چې وایي د زلزلو لپاره اته علتونه موجود دي. دا یوه دوه اړخپزه پوښتنه هم ده، په دقت ډکول او حلول ئې گران دي، په تورتم کې پټه او ژوره ده. اوس همدا پوښتنه ستاسو مخې ته ږدم. [۱۱۴] ستاسو له حکمت او پوهې پرته بل څوک دوني علمیت نه لري چې دا پوښتنه دې حل کړی شي.

شپږ دېرشم : گرانه پاچا! تاسو د هغه مبارک وینا ته نغوته وکړه چې ځمکه لا تر اوسه د وسنټرا د سخاوت پر مهال اووه ځله ښوري. خو دا د هغه مهال او ځای خبره وه، دا یوه استثنايي پېښه وه چې د زلزلي په اتو معمولو علتونو کې نه شمېرل کېږي او ان دا په هغه مهال کې یو له دغو اتو څخه نه دی شمېرل شوی. همداسې ده گرانه پاچا، په نړۍ کې درې ډوله بارانونه په خورا شهرت سره پېژندل شوي دي – یعنی فصلي باران، د ژمي د میاشتو باران او بل د آساله او ساونه^۴ ددو میاشتو باران. که له دغو دريوارو بارانونو پرته بل باران وورېږي نو د عادي بارانونو په

¹ - [VESSANTARA'S EARTHQUAKE.]

² - From the Book of the Great Decease, III, 13, translated at p. 45 of my ' Buddhist Suttas,' vol. xi in this series.

³ وگورئ وسنټرا گاتکه Vessantara Gâtaka او پرته کړئ Gâtaka I, p. 74

⁴ - Âsâlha and Sâvana

د پاڼو شمېره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې دلیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولی

ډلې کې نه شمېرل کېږي بلکه له " فصله وتلی باران" ئې بولي. او گرانه پاچا دلته بله بېلگه واورئ چې له همالیا څخه پینځه سوه سیندونه رابهېږي خو ددوی له ډلې څخه یوازې لس سیندونه ئې په شمار کې راغلي دي- د گنگا سیند، د جمنا سیند، د اکیره وتي 5 سیند، د سربو 6 سیند، د سرتوتي 7 سیند، د مهي 8 سیند، د اندس 9 سیند، د وپتره وتي 10 سیند، د ویتسا 11 سیند، د کندهاگا 12 سیند – نور خورونه دي چې د اوبو د نوبتي بهیر له کبله د سیندونو د نومونو په کتالوگ کې نه دي راغلي. گرانه پاچا بله بېلگه واورئ: تاسو پوهېږئ چې د یوه پاچا تر لاس لاندې سل یا یو سل او دوه تنه افسران وي خو ددوی له منځه یوازې شپږ تنه ئې د دولت د افسرانو په نامه پېژندل کېږي – اعلیٰ سر قوماندان، صدراعظم، مشر قاضي یا قاضي القضاة، مشر خزانه دار، د دولت چتر لرونکی 13 او د دولت توره لرونکی 14. دا ولې؟ دا ځکه چې دا ددوی میراثي سلطنتي امتیاز دی. نور ئې په دې ډلې کې نه راځي او یوازې په ساده بیان د افسرانو په نامه یادېږي. [۱۱۵] لویه پاچا، هماغسې چې په ټولو یادو شویو بېلگو کې مو ولیدل دلته د وسنترا د سخاوت خبره هم هماغسې ده، د وسنترا د سخاوت پر مهال د اوو څلو تکراري زلزلي خبره یوازې یوه فوق العاده ځانگړې پېښه وه او د عادي اتو زلزلو له ډلې څخه بېله یوه پېښه وه او د زلزلي په اتو علتونو کې نه ده شمېرل شوی.

اووه دېرشم: گرانه پاچا، آیا تاسو اورېدلي دي چې زموږ د دین په تاریخ کې که څوک ددین په لارې کې کومه سرښندنه وکړي نو نېکه جزاء ئې ان په اوسني ژوند کې ورکول کېږي، داسې شهرت چې همدا سړی تر رب النوعو پورې رسېدلی دی؟

هو صاحبه، همداسې مو اورېدلي دي. په همدې هکله اووه ډوله سرښندنې یادې شوي دي.

کومو خلکو دا کارونه کړي دي؟

5 - Akiravati

6 - Sarabhû

7 - Sarasvatî

8 - Mahî

9 - Indus

10 - Vetravati

11 - Vitamsâ

12 - Kandabhâgâ

13 - the bearer of the sunshade of state

14 - the state sword-bearer

د پاڼو شمېره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

د گلو د گېډی جوړونکي سومنه¹⁵، برهمن ايکه ساتکه¹⁶، کرابي مريي پونه¹⁷، ملکه مليکا¹⁸، او هغه ملکه چې د گوپاله¹⁹ د مور په نامه پېژندل کېږي، سوپيا²⁰ سربندويه مېرمن، او مريي نجلۍ پونه. دا هماغه اووه تنه دي چې سربندونو ئې په دې ژوندانه کې ورته خپله ميوه ورکړې او په دې شهرت لري چې بوداتوب ته رسېدلي دي.

او گرانه پاچا دا مو هم اورېدلي دي چې د يو شمېر کسانو خو ان انساني جسدونه، سترو دري دېرشو متبرکو استوگنځيو ته رسېدلي دي؟

هو ددوی مي هم اورېدلي دي

او دوی څوک دي؟

موسيقار گوتيله²¹، سادھينه²² چې پاچا وو، پاچا نيمي²³، او پاچا مندهاتا²⁴ - دا څلور واړه. دا پرتميني او ستونزمني چارې دېرې پخوا تېرې شوي دي.

خو گرانه پاچا دا مو هم اورېدلي دي چې د سخاوت د ورکړې پرمهال ځمکه په تېر مهال او يا په اوسمهال کې يو، يا دوه ځله يا درې ځله ټکان خوري؟

نه صاحبه دا خبره مي نه ده اورېدلي

ما هم نه ده اورېدلي گرانه پاچا - سره له دې چې زه ديني لمانځني کوم، لوستنگ ته ئې هڅاند او ژمن يم، قانون لولم او اورم ئې، د زړه له کومې ئې زده کوم، د شاگرۍ او مريدۍ فضيلت را په برخې دي، او فکر کوم چې زده کړو ته چمتو شوی يم، پوښتنې کولی شم او ځواب ويلی شم او د استادانو پښو ته د زده کړې لپاره کښېنم - ما هم هېڅکله دغسې يو شئ نه دی اورېدلی يوازې په يوه مورد کې مي په استثنائي ډول اورېدلي چې چې د پرتمين پاچا وسترا د پرتمين

15 - Sumana

16 - Eka-sâtaka

17 - Puńña

18 - Mallikâ

19 - Gopâla

20 - Suppiyâ

21 - Sâdhina

22 - Sâdhina

23 - king Nimi

24 - king Mandhâtâ

سځاوت پر مهال همداسې يوه پېښه شوې وه. د کسټپه مبارک²⁵ او د حکيم ساکيا مبارک²⁶ د مهالونو يا زمانو تر منځ په سلهاوو زره کلونه راځي، ما خو په دوني اوږد مهال کې داسې څه نه دي اورېدلي. [۱۱۶] گرانه پاچا د ځمکې خوځښت کومه عادي خبره نه ده چې په عادي هڅو او عادي کوښښونو باندې دي وځوځېږي. کله چې د ځمکې پر مخ د نيکۍ او عدل سوبه خپره شي، کله چې پر ځمکې باندې د نېکو اعمالو پېټې چې د خلوص تائيد دي دروند شي نو ځمکه ئې نور د وړلو وسعه نه لري، دلته ده چې ځمکه بنوري او خوځي. کټ مټ لکه د يوه واگون په شان چې درانده بارونه په کې بار شوي وي او د واگون ستنه او ميلې وچوي او اکسل ئې دوه ټوټې شي. او بيا پر جنت باندې د هغه توفان اوبه تېرې شي چې دا توفاني شمال خوځوي، له توفان مخکې درندې باراني وريځې را روانې وي، غرمېهار او کړيکو ئې آسمان نيولی وي او ددغو تالندو او برېښناوو په منځ کې بوربورکي «گرديباد» راوپاڅېږي. لويه پاچا همدا وه چې دې لويې ځمکې ددې توان نه درلود چې د پاچا وسنترا د پراخ او هر اړخيز سځاوت د لوی او پياوړي ځواک زور دې ولري، او همدا وه چې ځمکه وښورېدله او بيا وځوځېدله. د پاچا وسنترا په زړه کې د ځواک شهوت نه وو پروت، نه ئې کوم ناوړه تکل درلود، نه ئې لټې کړې ده، نه ئې وياړ، نه غولېدلی دی او نه ئې گناه، نه ئې کوم جنل کړی دی او نه ئې کومه نارضايتي ښودلې ده. ځمکه دده ځواکمن سځاوت او نېکۍ په ستر زور وځوځېدله. او په تفکر کې ئې ويل: "پرېږدئ چې ټول غوښتنوال راشي، او پرېږدئ هغوی چې لانه دي راغلي، را دې شي، او هغوی چې اوس رارسېدلي دي! پرېږدې دوی ټول هر هغه څه چې غواړي تر لاسه ئې کړي او زړونه ئې په رضائيت او قناعت ډک شي." دا د سځاوت ورځ ده، سځاوت پای نه لري، دا دده د فکر نړۍ وه. گرانه پاچا دده فکر او زړه د زړه په لسو واړو شرايطو ډک ول - ځاني کنترول، باطني سکوت، اوږد مهاله کړاو، ځاني اجتناب، اعتدال، د وړندو ژمنو د ترلاسه کولو لپاره داوطلبانه انقياد، د ظلم او غضب له هر ډول ډولونو څخه ځاني خلاصون او ځان لېږې ساتل، او د زړه صديق او اخلاص. گرانه پاچا! هغه ټول حيواني، شهبواني او نفساني خواهشات ترک کړي ول، هغه د راتلونکي ژوندانه لپاره پر ټولو غوښتنو برلاسی شوی وو، د هغه نه ستري کېدونکي هلي ځلي يوازې د لوړ آسماني ژوند پر لور نېغې وې. گرانه پاچا! نوموړی په خپل ځان پسې نه گرځېده، کله چې پوه شو چې په ځان پسې ونه گرځي نو دی يوازې او يوازې د نورو په سوکالي پسې گرځېده. د هغه ذهن په ثابتو افکارو ولاړ وو: "له کومو لارو او څنگه کولی شم چې ټول موجودات دې ته اړ کړم چې په سولې، سوکالي او روغتيا، په شتمنۍ کې ژوند وکړي، او اوږد ژوند ولري؟" [۱۱۷] گرانه پاچا! کله چې هغه سځاوت کاوه، نو ددې لپاره ئې نه کاوه چې خپل راتلونکی ژوندون په پرتمين حالت کې وگوري، ددې لپاره ئې سځاوت نه کاوه چې شتمن شي، او نه ئې ددې لپاره کاوه چې په بدل کې ئې څه تر لاسه کړي، يا دې څوک ورته غوره مالي وکړي، يا دې اوږد ژوند ولري، او يا دې په لوړ آسمان کې بيا زېږون ومومي،

25- Kassapa the Blessed One د تريوډا بودايانو د باورونو پر بنسټ کسپه بودا د ۲۹ بوداگانو د نومونو په منځ کې اوه ويشتم بودا دی.

نوموړی د بهارت په شمال کې په اوترپېدېش په ايالت کې په برهمني کورنۍ کې زېږېدلی دی. ددوی باورونه وايي چې نوموړي د دوه وو زرو کالو لپاره په درو ځايونو کې ژوند کړی دی. ژباړونکی

26- the Blessed One the Sakya sage: دی هغه عالم دی چې له سیدهارتا گاتما بودا څخه مخکې راغلی دی. بودايي روايات وايي

چې نوموړي د ۱۷۵۰ او ۵۰۰ م. ز کلونو تر منځ په يوه مهال کې ژوند کړی دی. د سیدهارتا گاتما بودا د ژوند کلونه د ۵۰۰ م. ز په شاو خوا کې ويل شوي دي. ژباړونکی

هغه سخاوت د ځان د خوښۍ لپاره نه کاوه، او نه ئې د ځواک د تر لاسه کولو لپاره کاوه، د نوم د گټلو لپاره ئې نه کاوه، او نه ئې ددې لپاره چې هلکان يا نجونې بچيان ولري - ده چې دا کار کاوه د اعلى حکمت او معنوي پانگې لپاره ئې کاوه، همدا دليل وو چې په خلاص ئې لاس دومره پېرې پريمانې ډالۍ په سخاوت ورکولې، دوني چې شمېر ئې د پيمانې او اندازې نه وو، دوني چې ساری ئې نه درلود. کله چې نوموړي اعلى حکمت تر لاسه کړ نو لاندنۍ شعر ئې ووايه:

"زما زويه،

گالي²⁷

او زما لوري

توري غرنۍ غرخنۍ²⁸

او زما ملكي، زما مېرمني،

مدي²⁹،

پرته له دې چې په دويم ځل فکر وکړم،

ما خپله ټوله شتمني

په سځاء کې ورکړه

او دا کار مي د بودا توب

لپاره کړی دی.³⁰"

نور بيا

اته دېرشم: گرانه پاچا! ستر پاچا

يادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناعلي رحمت آريا د آرشيف: لينک

²⁷ - Gâli

²⁸ - Black Antelope

²⁹ - Maddi

³⁰ - From the Kariyâ Pitaka I, ix, 52. See Dr. Morris's edition for the Pâli Text Society, p. 81.

د پاڼو شمېره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د لېکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ